

PAUTES DE CORRECCIÓ DEL MODEL DE NOU EXAMEN (Exemple 2)

SÈRIE 1

A tots els exercicis i opcions les puntuacions parcials de totes les preguntes són orientatives. Les respostes proposades per la pauta són indicatives i en cap cas exhaustives. El corrector o correctora aplicarà el seu criteri per prendre en consideració altres respostes que consideri correctes, en tot cas valorarà positivament –a més dels continguts conceptuals- l'ordre en l'exposició, la precisió i el llenguatge emprat, i tindrà més en compte i valorarà positivament allò que els alumnes aportin, més que no pas allò que deixin de dir. També valorarà positivament la utilització de la terminologia geogràfica i la claredat en l'exposició.

PART COMUNA

[4 punts]

Exercicis obligatoris per a tots els alumnes

Exercici 1: Relleu de la península Ibèrica

[2 punts]

Pregunta 1 [1 punt]

- La lleugera inclinació de la Meseta central cap a l'oest condiona que el traçat dels rius que la creuen, com el Duero, el Tajo i el Guadiana, desemboquin a l'oceà Atlàntic després d'un llarg recorregut.

Els rius que neixen a les vores muntanyoses externes de la Meseta són de traçat curt, com els que s'originen a les serralada Cantàbrica, a les muntanyes gallegues, al sistema Ibèric sud i a les serralades litorals catalanes. L'excepció són l'Ebre i el Guadalquivir que drenen sengles depressions i recullen tot un conjunt d'afluents de les serralades perifèriques.

(0,50)

- Els rius del vessant cantàbric són de traçat molt curt, amb conques de poca extensió, però amb un fort pendent i cabal regular. Pel contrari els rius del vessant atlàntic són llargs, amb conques molt extenses i cabal irregular sota la influència del clima mediterrani.

(0,50)

Pregunta 2 [1 punt]

L'estudiant ha d'assenyalar en el mapa 5 grans unitats de relleu com per exemple: Meseta central (o Submeseta nord i Submeseta sud), serralada Cantàbrica, Sistema Ibèric, Pirineus, Depressió del Guadalquivir, Depressió de l'Ebre, Sistema Central, etc.

El corrector vetllarà perquè les unitats indicades siguin correctes i situades en el lloc que els hi correspon al mapa.

La puntuació serà de 0,10 per cada unitat indicada correctament.

(0,50)

Pel que fa a les característiques del relleu peninsular, l'estudiant hauria de comentar els següents aspectes:

- Forma compacta i massissa de la península. Elevada altitud mitjana.
 - Existència d'un altiplà central elevat: la Meseta, voltat de muntanyes (Massís Galaico-Lleonès, Serralada Cantàbrica, Sistema Ibèric i Sierra Morena)
 - Disposició perifèrica de les grans serralades (Pirineus i Serralades Bètiques) i depressions (Ebre i Guadalquivir).
- (0,25)

A criteri del corrector es distribuiran els 0,25 punts restants per a una més gran concreció. Per exemple distingir entre la submeseta nord i la submeseta sud; esmentar les serralades internes de la Meseta (Sistema Central i Muntanyes de Toledo); distingir subunitats de la serralada Cantàbrica, els Pirineus o les Bètiques; esmentar les Serralades Litorals catalanes; etc.

(0,25)

Exercici 2: Taula sobre l'evolució de la població de les 20 ciutats més poblades
[2 punts]

Pregunta 1 [1 punt]

La classificació de les ciutats segons el tipus de sistema urbà al qual pertanyen és la següent:

Nucli central de l'Àrea Metropolitana de Barcelona	Primera corona exterior de l'Àrea Metropolitana de Barcelona	Segona corona exterior de l'Àrea Metropolitana de Barcelona	Sistemes urbans exteriors a l'àmbit metropolità
Barcelona	Sant Cugat del Vallès	Terrassa	Lleida
L'Hospitalet	Sant Boi de Llobregat	Sabadell	Tarragona
Badalona	Rubí	Mataró	Reus
Santa Coloma de Gramenet	Viladecans	Vilanova i la Geltrú	Girona
Cornellà de Llobregat	Castelldefels		Manresa
	El Prat de Llobregat		

Es puntuarà a raó de 0,05 per cada ciutat classificada correctament.

Pregunta 2 [1 punt]

L'alumnat podria fer esment als aspectes següents:

-L'àrea metropolitana de Barcelona es consolida entre els anys 1960 i 1975, al ser els anys del gran desenvolupament industrial a Catalunya. A l'estructura industrial preexistent, sobretot del sector del tèxtil, s'hi afegeixen noves indústries dels sectors químic, metal·lúrgic, farmacèutic, etc. S'ha de reconèixer l'impuls que la implantació de la factoria de la SEAT a la Zona Franca de Barcelona va suposar pel desenvolupament de moltes indústries relacionades amb el ram de l'automòbil.
(0,50)

-En aquests anys es va produir un gran augment de la població de les localitats de l'àrea metropolitana degut a l'arribada d'un gran contingent d'immigració procedent de moltes regions espanyoles, atretes per les oportunitats de treball.
(0,25)

-Barcelona arriba al seu màxim de població en 1975 i s'estanca. Això és produït per la poca disponibilitat de sòl i l'increment de preus de l'habitatge a la ciutat. Pel contrari les poblacions de la primera i segona corona externa augment la població, en part per les parelles joves que emigren de Barcelona atretes per uns preus de l'habitatge més assequibles.
(0,25)

PART OPTATIVA

[6 punts]

(S'han d'escollir dos exercicis. En cap cas es poden barrejar preguntes de varis exercicis)

Exercici 3: Text sobre els serveis dels ecosistemes

[3 punts]

Pregunta 1 [1 punt]

- Fixació de CO ₂ en la matèria orgànica vegetal	SI ☒	NO ☐
- Extracció de gas natural del subsòl	SI ☐	NO ☒
- Producció de blat en un conreu	SI ☒	NO ☐
- Reproducció dels peixos en els mars i oceans	SI ☒	NO ☐
- Pol·linització de les flors per part dels insectes	SI ☒	NO ☐
- Producció d'electricitat en un parc eòlic	SI ☐	NO ☒

Es puntuarà a raó de 0,20 per cada encert fins a un màxim de 1 punt

Pregunta 2 [1 punt]

Ecosistema:

Sistema format per les interrelacions establertes entre els organismes vius i els elements i factors físics (substrat, sòl, humitat, temperatura, etc.) de l'hàbitat que ocupen.
(0,50)

Biodiversitat:

El concepte de biodiversitat inicialment es va establir com el nombre d'espècies diferents que es troben en un espai determinat (un bosc, una bassa, una muntanya, etc.).
(0,50)

Pregunta 3 [1 punt]

L'alumnat hauria de respondre de manera aproximada a la següent:

Es tracta d'una pregunta de resposta oberta on el corrector vetllarà per la coherència de la resposta i la bona articulació dels arguments utilitzats.

Com a orientació, l'alumnat hauria de fer referència a algun dels aspectes següents:

- predomini de la visió antropocèntrica en les relacions entre les societats humanes i la resta d'éssers vius.
- capacitat de càrrega dels ecosistemes
- desenvolupament sostenible
- recursos renovables
- reciclatge de residus

(1)

Exercici 4 : Taula de les professions amb risc d'automatització

[3 punts]

Pregunta 1 [2 punts]

Es tracta d'un exercici de resposta oberta en el que el corrector tindrà en compte la capacitat d'exposició d'arguments pertinents en cada cas.

A títol orientatiu, a continuació s'exposen alguns dels arguments que podrien ser utilitzats.

Avantatges de la robotització:

-La robotització, malgrat que comporta una alta despesa inicial, redueix el cost de producció al reduir el nombre de treballadors i permetre augmentar la producció al poder treballar sense pausa.

-La robotització pot alliberar les persones de realitzar feines mecàniques, repetitives i poc creatives.

...

(1)

Inconvenients:

-La robotització pot tenir un notable impacte social degut a:

-increment de l'atur.

-descens de les cotitzacions socials que ingressen els serveis de protecció social dels estats.

-disminució de salaris d'aquelles professions amb més risc d'automatització.

-augment de les desigualtats socials.

...

(1)

Pregunta 2 [1 punt]

-La robotització del treball pot generar, al llarg de les properes dècades, la destrucció de llocs de feina que es poden veure substituïts per màquines. Aquest procés ja ha començat a la indústria automobilística amb les cadenes de muntatge dels cotxes o fins i tot en els tallers que tallen pedres amb robots. Altres sectors que poden veure's ràpidament afectats per l'automatització són l'emmagatzematge i en general aquelles feines del sector serveis més rutinàries i amb menys valor afegit .

(0,50)

-Els exemples de substitució de feines manuals per màquines son nombrosos. El corrector vetllarà per la pertinença dels exemples suggerits pels estudiants.

(0,50)

Exercici 5: Preu dels pisos als districtes de Barcelona

[3 punts]

Pregunta 1 [1,5 punts]

-Districte antic:

Es correspon amb Ciutat Vella. Aquests tipus de barris quan no han estat rehabilitats, esdevenen barris residencials degradats, amb poques comoditats i serveis, i el preu del sòl i l'habitatge és baix. El deteriorament d'edificis i carrers impedeix que els preus dels habitatges siguin alts.

Aquesta tendència a la degradació es pot canviar si els poders públics prenen mesures per rehabilitar els barris més vells, llavors es produeix el procés de gentrificació o el-litització pel qual puguen els preus de l'habitatge i les classes més baixes són expulsades d'aquests barris.

(0,5)

-Districte benestant:

Els alumnes poden fer referència als districtes o barris amb major renda disponible (Les Corts, Sarrià-Sant Gervasi...) amb sectors de "ciutat jardí" de baixa densitat d'edificació. També poden fer referència al model d'eixample edificat durant els segles XIX i XX i que encara avui són zones residencials de prestigi. Però aquests barris tendeixen a la terciarització i les noves classes benestants s'estimen més viure a nous barris exclusius.

(0,5)

-Districte de classes treballadores

Corresponen als barris amb renda més baixa més allunyats del centre (Nou Barris, Horta-Guinardó, Sant Andreu, Sants-Montjuic...) que tenen uns nivells més baixos de renda i on el preu de venda mitjà dels habitatges també és més baix.

Els alumnes poden relacionar-los amb el model de zones suburbials. Aquestes zones és freqüent que tinguin sectors que estan edificats sense gaire planificació urbanística, la qual cosa implica una manca de serveis bàsics per a la població.

Els alumnes poden fer referència als barris de blocs de pisos o polígons d'habitatges (Ciutat funcionalista o racionalista) que sovint fan la funció de "ciutat dormitori" ja que la seva funció principal és allotjar la gent, més que no pas donar serveis, que cal anar a buscar a altres llocs.

Aquests barris de zones perifèriques més pobres acostuma a haver-hi barris obrers, atès que els preus del sòl solen ser més baixos per la degradació dels habitatges i els serveis i la xarxa de transports sovint és deficitària fet que dificulta la integració social i cultural amb la resta de la ciutat.

(0,5)

Pregunta 2 [1,5 punts]

a) Agents que busquen incrementar el valor de canvi del sòl i dels habitatges:

-Els propietaris privats del sòl urbà poden actuar retenint el sòl amb finalitats especulatives (esperar que pugui de preu) i sovint actuen com a promotors immobiliaris, que projecten la construcció d'edificis en sòl que posseïen o adquireixen amb aquesta finalitat.

-Generalment els propietaris del sòl i els promotors immobiliaris són persones o empreses amb molt poder i influència on el seu objectiu principal és obtenir unes plusvàlues amb la compra-venda de terrenys i edificis, tot practicat l'especulació urbanística.

(0,5)

b) Agents que defensen el valor d'ús:

-Els ciutadans i els moviments socials urbans són agents essencials en la producció de la ciutat donat que tenen el dret a participar en l'elaboració dels Plans Generals d'Ordenació Urbanística dels Municipis (PGOUM) amb els altres agents socials urbans. Aquests agents defensen el valor de l'ús en la creació de l'espai urbà perquè cerquen satisfer les seves necessitats bàsiques: habitatge, transport, educació, sanitat, lleure, etc.

- Per defensar els seus drets reivindiquen les millors condicions de benestar per als seus barris com ara disposar de zones verdes, bones comunicacions, equipaments i serveis, i limitar al màxim els inconvenients que comporta viure a la ciutat com ara la contaminació, la congestió del trànsit i la inseguretat ciutadana.

- El nivell d'influència i pressió dels ciutadans i els moviments socials urbans sobre els altres agents depèn molt del seu nivell de renda i en conseqüència de la classe social a la qual pertanyen i a quin barri viuen, així com dels seus coneixements sobre el funcionament de l'Administració Pública. Tot i que els ciutadans poden expressar les seves opinions i reivindicacions a títol individual, solen tenir més força si s'organitzen en moviments socials urbans com associacions de veïns, grups de defensa i plataformes reivindicatives diverses.

(0,5)

c) Agents que fan de mediadors entre els diferents interessos concurrents.

-La funció arbitral està reservada als poders públics. Els poders públics són principalment els ajuntaments però també les diputacions i els governs autonòmics que com agents urbans que produeixen ciutat han de tenir un paper arbitral en el desenvolupament urbanístic, donat que representen al conjunt dels habitants i els interessos dels diferents agents socials.

- Aquests agents utilitzen els plans d'urbanisme per decidir els usos de cada unitat del sòl, l'orientació que cal donar a l'expansió de la ciutat i l'estructura i la morfologia urbanes.

- Els poders públics poden legislar i planificar el creixement urbà amb la construcció d'equipaments, infraestructures i serveis públics, ajudant a redreçar els desequilibris interiors dels barris de les ciutats i a resoldre les problemàtiques i les necessitats dels ciutadans.

(0,5)